

قوه قضائیه

رویه قضایی محاکم استان تهران

اسناد تجاری

www.ketab.ir

(سال های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۰)

معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی دادگستری استان تهران

سرشناسه	حاتمی پور، محسن، ۱۳۶۳ - گردآورنده
عنوان قراردادی	ایران: قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	رویه قضایی محاکم استان تهران، اسناد تجاری/صاحب اثر معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی دادگستری کل استان تهران؛ نظارت و کنترل محمدرضا مرادی حق گو؛ مدیر اجرایی منصور سعیدی؛ تهیه و تنظیم محسن حاتمی پور، ناصر نصرتی صدقیانی؛ ویراستار داود رفیعی.
مشخصات نشر	تهران: وزارت دادگستری، دادگستری کل استان تهران، انتشارات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	س، ۱۵۳ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۹۸۵۹۴-۵-۲
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. [۱۶۱].
موضوع	رویه قضایی -- ایران
موضوع	Jurisprudence -- Iran
موضوع	حقوق تجارت -- ایران -- دعاوی
موضوع	Commercial law -- Iran -- Cases
شناسه افزوده	نصرتی صدقیانی، ناصر، ۱۳۶۵ - گردآورنده
شناسه افزوده	مرادی حقگو، محمدرضا، ۱۳۴۱ -
شناسه افزوده	ایران. وزارت دادگستری. دادگستری کل استان تهران. انتشارات اشکان
شناسه افزوده	ایران. وزارت دادگستری. دادگستری کل استان تهران. معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی
رده بندی کنگره	۴۴۰ KMH
رده بندی دیویی	۵۵/۳۴۹
شماره کتابشناسی ملی	۸۷۱۲۷۹۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبا

کتابخانه و اسنادخانه ملی ایران

عنوان: رویه قضایی محاکم استان تهران؛ اسناد تجاری

صاحب اثر: معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی دادگستری کل استان تهران

نظارت و کنترل: محمدرضا مرادی حق گو

مدیر اجرایی: منصور سعیدی

تهیه و تنظیم: محسن حاتمی پور، ناصر نصرتی صدقیانی

ویراستار: داود رفیعی

ناشر: انتشارات دادگستری کل استان تهران - انتشارات اشکان

مراکز پخش:

• نمایشگاه و فروشگاه دائمی: تهران، پل کریم خان زند، خیابان سنایی، نبش کوچه هفدهم، پلاک ۱۴۰

• تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۲۶۲۶۳. همراه: ۰۹۱۲۳۹۴۲۲۱۹

• میدان انقلاب، اول خیابان آزادی، کوچه قائم مقام، پلاک ۹، واحد ۲ - تلفن: ۶۶۹۱۶۳۹۸

• معاونت منابع انسانی و امور فرهنگی دادگستری کل استان تهران از هرگونه نقد و نظر نسبت به محتوای این کتاب استقبال می کند.

• رایانامه (پست الکترونیکی): adgostari.pubtehran@yahoo.com

فهرست مطالب

دیباجه	۱۳
سخن ناشر	۱۵
فصل اول: چک	۲۱
۱. دستور عدم پرداخت چک عملاً نقض غرض هدف ماده ۱۴ قانون صدور چک و اصول حاکم بر اسناد تجاری است و موافق قانون نمی باشد.	۲۳
۲. صدور اجرائیه نسبت به چکی که بعد از صدور گواهی نامه عدم پرداخت به دیگری منتقل گردیده فاقد امتیازات ماده ۲۳ قانون صدور چک می باشد.	۲۵
۳. دادخواست ابطال چک برخلاف اوصاف خاص اسناد تجاری بوده و موافق قانون نمی باشد.	۲۶
۴. محکومیت تضامنی صادرکننده چک و ظهرنویس که ایشان با وصف ابلاغ الکترونیک به صورت مشاهده شده (واقعی) دفاع مؤثری معمول نداشته اند.	۲۷

۵. تأخیر در مطالبه و اقامه دعوا رفتاری غیرمتعارف است؛ چنانچه از رفتار نامتعارف خواهان خسارتی به وی وارد گردد، برحسب قاعده اقدام مأخوذ به رفتار خود خواهد بود..... ۲۸
۶. در مقام تضمین تعهدات قراردادی زمانی دارنده چک استحقاق دریافت وجه مندرج در آن را دارد که مراتب عدم ایفای تعهدات قراردادی آن شخص را به اثبات برساند..... ۳۱
۷. در اسناد تجاری ظهنویسی حاکی از انتقال است مگر اینکه ظهنویس وکالت در وصول را قید کرده باشد..... ۳۴
۸. پس از انقضای مدت مندرج در قانون طرح دعوا به طرفیت ظهنویس به خواسته مطالبه وجه اسناد تجاری قابلیت پذیرش را ندارد..... ۳۷
۹. کیفیت رابطه حقوقی منشأ که جهت صدور اسناد تجاری است، تأثیری در تعهد موضوع چک ندارد و در مقابل دارنده با حسن نیت قابل استناد نمی‌باشد..... ۳۹
۱۰. تعهد موضوع چک در عین حال که راجع به تعهد منشأ است تابع آن نیست از این رو فسخ یا بطلان تعهد منشأ موجب بطلان یا بی‌اعتباری سند تجاری نمی‌شود..... ۴۵
۱۱. اعطای مهلت در پرداخت مبلغ چک در ضمن حکم محکومیت با توجه به شرایط اقتصادی حاکم بر وضعیت معیشتی خواننده و اقرار صریح نامبرده و حضور وی در جلسه دادرسی و حسن نیت در تلاش برای پرداخت دین و عدم اقدامات ایذایی و تأخیر انجام تعهد و غرض‌ورزی و حيله در دادرسی..... ۵۰
۱۲. فسخ یا بطلان تعهد منشأ موجب بطلان یا بی‌اعتباری سند تجاری نمی‌شود..... ۵۲

۱۳. اقرار خوانده و محکومیت تضامنی خوانندگان به پرداخت وجه چک و خسارات قانونی..... ۵۵
۱۴. وقتی صادرکننده چک را به نحو ناقص صادر و بعضی قسمت‌های آن را سفید می‌گذارد در واقع به دارنده آن وکالت می‌دهد موارد مذکور را مطابق توافق مقرر یا به دلخواه خود تکمیل کند..... ۵۸
۱۵. از آنجا که پشتوانه چک‌های تضمین‌شده در حقیقت پول نقدی است که از طرف مشتری معادل چک تضمین‌شده در بانک واریز می‌شود، چک تضمین‌شده برخلاف چک‌های دیگر جنبه مثلی دارد نه جنبه عینی..... ۶۱
۱۶. دستور عدم پرداخت وجه چکی که به جهتی مانند کسر موجودی اساساً قابل پرداخت نیست، مصداق ارتکاب جرم عقیم است..... ۶۷
۱۷. طرح دعوا همزمان از دو مرجع قانونی و مطالبه وجه یک چک در دو مرجع صحیح نیست..... ۷۱
۱۸. وصف تجریدی اسناد تجاری و عدم توجه به ایرادات نسبت به دارنده با حسن نیت اسناد تجاری..... ۷۳
۱۹. حکم دادگاه کیفری که حاکی از تحصیل چک از طریق خیانت در امانت است در امر مدنی لازم‌الاتباع بوده و خواهان بدوی نمی‌تواند دارنده قانونی تلقی گردد..... ۷۴
۲۰. مهر و امضای ظهر چک نشان می‌دهد که انتقال به‌عنوان ظهرنویسی بوده نه ضمانت و چنانچه دارنده چک ظرف یک سال از تاریخ صدور گواهی عدم پرداخت اقدام به طرح دعوا ننماید، دعوا علیه ظهرنویس مسموع نیست..... ۷۶
۲۱. حاصل استقلال اسناد تجاری مقتضی عدم استماع ایرادات صادرکننده

- چک در مقابل دارنده آن است..... ۷۸
۲۲. نمی‌توان چک را با صرف ادعای امانی بودن از درجه اعتبار ساقط نمود... ۸۰
۲۳. مدت مذکور در ماده ۲۸۶ قانون تجارت و شرایط مقید در آن مربوط به استفاده از امتیازاتی است که قانونگذار برای طرح دعوا علیه ظهرنویس در نظر گرفته و موارد مذکور منصرف از دعوا علیه ضامن می‌باشد..... ۸۱
۲۴. دعاوی مربوط به چک‌های صادره عهده بانک‌های آلمان در ایران قابل رسیدگی نیست..... ۸۲
۲۵. هرگاه مبلغ مندرج در متن چک به دستور صادرکننده نوشته شده باشد، صادرکننده نمی‌تواند ادعای سفید امضا بودن چک را نماید..... ۸۴
- فصل دوم: سفته**..... ۸۷
۱. عدم اقدام بیش از یک سال فرجه بر آن است که سفته‌ها فاقد وصف تجاری بوده است و بدون وخواست اقدام به مطالبه شده است..... ۸۹
۲. در صورت عدم درج مبلغ و نام دارنده در متن سفته، دعوای مطالبه سفته قابلیت استماع ندارد..... ۹۳
۳. دارنده سفته ظرف ده روز از تاریخ سر رسید باید نسبت به وخواست سفته اقدام نماید و در غیر این صورت مسئولیت تضامنی امضاکنندگان سفته منتفی است و چنین سفته‌ای مانند یک سند عادی بوده و تنها از متعهد و صادرکننده آن قابل مطالبه است..... ۹۶
۴. سفته در صورتی به‌عنوان مستند طلب قابل اتکاست که جامع شرایط مقرر در ماده ۳۰۸ قانون تجارت بوده و دست‌کم مبلغ و سررسید آن معلوم باشد..... ۹۹
۵. درج زمان تأدیه و سررسید دین در سفته الزامی بوده و دعوای مطالبه

دیباچه

حجم بالای مشکلات روزمره مردم در محاکم قضایی که علی القاعده باید براساس قانون حل و فصل شود و برآیند قابل لمس آن که نظم، انضباط، قانونمداری، رعایت حقوق عامه و... از یک سو و کاهش حجم دعاوی از سوی دگر باشد، در عمل معکوس است! این کلاف پرتعجب تلاش چندجانبه‌ای را از سوی مسئولان قضایی می‌طلبد تا درصدد یافتن راه‌حل‌های مناسب و واقع‌گرایانه برآیند تا وجدان طرفین پرونده را قانع و ذهن آنان را به حل عادلانه دعاوی مطمئن سازند، چراکه نارضایتی ذهنی طرفین دعاوی خودسرانه بر دعوایی دیگر و پرونده‌ای بر پرونده دیگر است و این تسلسل همچنان ادامه خواهد داشت. گرچه مهم‌تر از ذهن طرفین، وجدان قاضی است، لیکن نمی‌توان منکر این شد که برداشت مردم از دستگاه قضایی متکی بر تلقی ذهنی آنان از تصمیمات دادگستری است و چنانچه این تصمیمات نتواند وجدان عمومی را قانع کند، موجب سلب اطمینان و عادلانه بودن روند قضایی خواهد شد. هرآینه قانون صریح و کامل نیست. گاهی متون قانون دارای ابهام، اجمال یا قلمرو نامعین است و اینجاست که علم و وظیفه قاضی حساس‌تر می‌شود.

علی‌الاصول ایجاد قاعده حقوقی تنها در صلاحیت قانون‌گذار است، لیکن آرای قضایی زمانی که حاکی از اختلاف در برداشت از یک متن قانونی باشد، می‌تواند منشأ ایجاد وحدت رویه‌ای باشد که نوعی قانون محسوب می‌شود. متخصصان و دانشجویان حقوق آرای قضایی را به‌عنوان عنصر

لازم در آزمایشگاه تجربی و عملی حقوق مورد استفاده قرار می‌دهند. تصمیمات قضایی در پاره‌ای از کشورها به‌عنوان یکی از منابع خاص حقوقی به‌صورت مجموعه چاپ می‌شود و در معرض نقادی و انتشار عمومی قرار می‌گیرد. این امر - ولو اندک - در جمهوری اسلامی ایران به‌صورت بسته‌وگriخته انجام شده است، لیکن موضوع‌سازی عناوین و دسته‌بندی آن، چند ظرفیت مختلف را می‌طلبد. نقطه هدف مجموعه پیش‌روی، تکثیر آرای دارای مشخصه علمی، آموزشی، موجه و مدلل به منظور سهولت دسترسی است و امید است که در راستای تحقق، تحول و تعالی عدالت، مقبول نظر جامعه حقوقی و خوانندگان محترم قرار گیرد. ضمن قدردانی از همکاران محترم انتشارات نوپای دادگستری استان تهران که در تهیه و چاپ اثر همت گماشته‌اند، انتظار می‌رود که فرهیختگان گرامی نقایص موجود را با توجه به نقطه هدف مجموعه به دیده اغماض بنگرند و ما را در راستای بهبود اثر، از تجربه‌های ارزنده خود بی‌نصیب نفرمایند.

هر وقت خوش که دست دهد مغتنم شمار

کس را وقوف نیست که انجام کار چیست

معاون منابع انسانی و امور فرهنگی دادگستری استان تهران

محمد رضا مرادی حق‌گو